

Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek
Documenta – centar za suočavanje s prošlošću
Građanski odbor za ljudska prava

Zagreb, Osijek, 20. lipnja 2011.

Zakašnjeli kazneni progon za neriješene zločine u Sisku 1991. – 1992. godine

Mnoga od ubojstava civila počinjena na početku ratnih sukoba, u drugoj polovici 1991. i tijekom 1992. godine na području Siska, sve do danas nisu riješena. Neriješena kaznena djela ratnih zločina između ostalog obuhvaćaju prisilna odvođenja, pritvaranja, zlostavljanja i ubojstva srpskih civila.

Analizom odštetnih postupaka pokrenutih pred Općinskim sudom u Sisku koje je inicirala rodbina nasilno odvedenih, ubijenih ili nestalih čija tijela do danas nisu pronađena, te prateće dokumentacije u tim predmetima, osobito obdukcijским nalazima (tijekom 1991. i 1992. po nalogu tada Okružnog suda u Sisku izvršena je obdukcija ili vanjskih pregled 64 tijela), razgovorima sa rođacima ubijenih pa i novinskim natpisima, zaključili smo da su sve žrtve umrle nasilnom smrću, a da za njihovo ubojstvo nitko nije odgovarao, iako je iz dostupnih podataka bilo moguće doći do počinitelja djela.

Činjenica da u ovim slučajevima nije bilo kaznenog progona, utjecala je i na ishod građanskih tužbi za naknadu štete. U svim slučajevima ubojstava u Sisku koja smo analizirali rođaci ubijenih nisu uspjeli dobiti naknadu štete. Većina tužitelja mora ili živi pod prijetnjom da će morati snositi troškove parničnog postupaka, koji u nekim postupcima dosežu i do 75.000,00 kn.

Nakon gotovo dva desetljeća predistražnih radnji Glavni državni odvjetnik u rujnu 2010. godine istragu o sisačkim ratnim zločinima oduzeo je sisačkom Županijskom državnom odvjetništvu koje godinama u njihovu rasvjetljavanju nije činilo ništa i delegirao je osječkom ŽDO-u. Po informacijama iz medija zbog ratnih zločina protiv civila na području Siska jutros su uhićeni Đuro Brodarac i Vladimir Milanković i jedan neposredni izvršitelj zločina.

Po informacijama glasnogovornika ŽDO Osijek u tijeku je kriminalistička obrada nad trojicom uhićenih (Đuro Brodarac, Vlado Milanković i Drago Bošnjak, koji je bio na čelu paravojne skupine Vukovi), provode se i pretresi njihovih domova, vikendica. Đuro Brodarac kao ratni šef sisačke policije, Vladimir Milanković kao zapovjednik svih djelatnih i pričuvnih postrojbi u sklopu PU Sisak se sumnjiče za ratne zločine iz 1991. i 1992. godine i to po zapovjednoj odgovornosti. Upravo navedenoj dvojici tih su se ratnih dana u potrazi za bližnjima za pomoć obraćale očajne obitelji nestalih, ali nisu dobivale odgovore, a neki od njih svjedoče da ih je Brodarac znao dočekati grubo i osorno.

Točan broj ubijenih i nestalih civila iz Siska i okolnih sela do danas nije precizno utvrđen. U sklopu istraživanja na projektu “Ljudski gubici u Hrvatskoj od 1991.-1995.” utvrdili smo identitet nekih od ubijenih i nestalih civila:

Borojević, Stevo – rođen 10.09.1946. - 06. listopada 1991. zaustavljen od pripadnika HV na kontrolnom punktu u Odri, tijelo pronađeno 13 dana poslije, uzrok smrti ubodno rezne rane u području vrata i prsa te strijelne rane glave; zapisnik o obdukciji od 18. listopada 1991.

Cvetojević, Milan – rođen 1935. u Donjem Javornju kod Dvora. Radio je u Rafineriji Sisak, a živio u Mošćenici. Dana 19.09.1991. odveden je od svoje kuće od strane tri osobe odjevene u maskirne uniforme bez oznaka, ubijen je hicima u potiljak te bačen u Savu. Tijelo je pronađeno kod Kovina.

Jelić, Vaso – rođen 09.08.1931. u Bijelim Vodama (općina Glina), živio u Sisku, a radio u Željezari. Odveden 15.11.1991. godine od strane petero počinitelja u maskirnim uniformama, iz vlastite kuće, oko 21:45h. Mrtvo tijelo pronađeno je 09.02.1992. godine u žbunju u predjelu Galdova u Sisku.

Kovačević, Kuzma – oko 1940. godišta. Radio u željezari Sisak, a prebivao u Sisku. Ubijen u svojoj kući u Sisku u ljeto 1992.

Miodrag, Stojan – rođen 02.02.1950. u Gornjem Javornju (općina Dvor), živio u Sisku (Capragu). Radio je u Željezari. Dana 24.09.1991. zbog socijalnog osiguranja nosio je potvrdu o školovanju svoje kćeri u Ulicu lipa u Sisku, ali na putu od kuće nepoznati su ga počinitelji oteli i odveli u nepoznatom smjeru. Dana 29.09.1991. pronađen je mrtav, s prostrijelnim ranama glave, na smetlištu između Galdova i Budaševa.

Nikolić, Gradoljub – rođen 19.01.1941. u Prokuplju (općina Niš, Srbija), živio u Sisku. Radio u Rafineriji. Dana 26.09.1991. odveden je sa svog radnog mjesta, a mrtvo tijelo pronađeno je 2 dana kasnije na livadi u Galdovu, s tijelom još jednoga čovjeka. Supruga nikada nije službeno obaviještena, već je tijelo zakopano na socijalnom groblju.

Oljača, Branko – rođen u listopadu 1955. u Buzeti (općina Glina). Radio kao pripadnik SUP-a u Sisku. U kolovozu 1991. odveden iz svoga stana, a nekoliko dana nakon nestanka snaha (bratova supruga) ga je izmasakriranog identificirala u mrtvačnici u Sisku.

Pajagić, Petar – ekonomist, radio je na rukovodećem mjestu u Rafineriji Sisak – nestao 20.09.1991. na putu od stana svoje kćerke do svog stana u Sisku.

Solar, Ljubica – rođena 10. svibnja 1972. u Sisku. U noći s 17. na 18. rujna 1991. pogođena je vatrenim hicem snajperista kroz prozor stana svoga dečka (bivšeg pripadnika JNA).

Vergaš, Vatroslav – rođen 23.06.1959. godine, živio u Sisku, radio kao čuvar u Dunavskom Lloyd-u, a s radnog mjesta su ga 29.11.1991. nepoznata dvojica (pripadnici OS RH, prema navodima roditelja u tužbi protiv RH) odvela malo prije smjene oko 22h, u pravcu sela Lukavca, gdje je i ubijen iz vatrenog oružja (strijelne rane glave i trupa).

Obitelj Vila, (Marko, rođen 1927. godine; Evica rođena 1933.; Dušan rođen 1959.; Mladen rođen 1951.; Željko rođen 1961.) – odvedeni su iz svoje kuće u kolovozu 1991. Ubijeni su i bačeni u Savu.

Zlokapa, Simo – rođen 1920. godine u Crkvenom Boku, a kao umirovljenik živio u Sisku. Odveden u rujnu 1991. od strane nepoznatih osoba, iz svoje kuće, u prisutstvu supruge. Pitala je gdje ga vode, rekli su da će ga brzo vratiti, no pronađen je mrtav, ubijen iz vatrenog oružja, u Galdovu.

Ovo nije naveden ni približno konačan popis svih srpskih civilnih žrtava s područja Siska te je nužno nastaviti proces utvrđivanja identiteta i okolnosti stradanja svih žrtava, kao i procesuiranje zločina. Navedeni primjeri ukazuju na sličan način počinjenja kaznenih djela, gdje je većina žrtava ubijena iz vatrenog oružja, na nekim tijelima ubijenih žrtava nađeni su znakovi teškog zlostavljanja prije samih ubojstava.

Sramotno je da obitelji žrtava čekaju pravdu već gotovo dvadeset godina iako su u parničnim postupcima mnogi svojim iskazima svjedočili o načinu odvođenja svojih najbližih i osobama koji su ih priveli. Krajnje je vrijeme za rasvjetljavanje zločina kroz kazneni progon! Uz to Vlada RH treba hitno donijeti odluku o otpisivanju parničnih troškova svima koji su podigli tužbe protiv Republike Hrvatske zbog usmrćenja bliske osobe u razdoblju od 1991. - 1995. te osnovati Fond za obeštećenje svih žrtava rata.

Vesna Teršelič, *Documenta*

Zoran Pusić, Građanski odbor za ljudska prava

Katarina Kruhonja, Centar za mir, nenasilje i ljudska prava Osijek